

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 7. septembra 2017 - Leto XXVII, št. 36

stran 23

DÜHOVNIKA STA ZIDALA INO GORDRŽALA SLOVENSTVO

NOVI SLOVENSKI VELEPOS LANIK OBISKAL PORABJE
stran 3

Mislili smo, ka grünt moraš delati
stran 8

AGRA, NAJVEČJI KMETIJSKI SEJEM V SREDNJI EVROPI
stran 10

Slovenci smo bili, Slovenci smo, tau naj ostanejo naši mlajši tö...

Na konci prejšnjoga kedna smo se na Gorenjom Seniki spominjali na dva župnika, stera sta dosta napravila za svoje vörnike, za svoje skupnosti. Gospaud *Janoš Kúhar* so trno dosta naredli za tau, ka so lidgé na Gorenjom Seniki, njini vörnike Slovenci ostali, nejsa pozabili slovenski gučati, spejvati pa moliti. Kakkoli so je v tisti žmetni petdeseti lejtaj preganjali, celau v drugo, vogrsko faro poslali, oni so svojo vöro v svojoj (našoj) rejči držali. Za svojo geslo so meli: Slovenci smo bili, Slovenci smo, Slovenci ostanemo, tau naj ostanejo naši mlajši. Pa tak so živali vse do svoje smrti, stera nji je leta 1987 najšla pred oltarom.

Božji služabnik *Alojzij Kozar* so bili v gorenjesenički cerkvi krščeni, svojo poslanstvo so pa opravljali v Sloveniji, najbolje v Odrancaj. Oni so tö meli velke baje z oblastjo (hatalommal), pa nej samo te, gda se je med zidanjem cerkve zgodila nesreča, stera je vzela življenje osmim lidam. Dapa Porabja so se nigdar nej spozabili, nej kak župnik pa nej kak pisatel.

V stari časaj je cerkev (vöra) dosta napravila za tau, ka bi Slovenci med Mürov pa Rabov, steri smo devetstau ali gezero lejt živali pod Vaugri, pod vogrsko administracijo, Slovenci ostali, nej pozabili slovenski. Če po pravici povejmo, je dugodogo tau bila ena sama takšna inštitucija, v steroj se je smelo uradno (hivatalosan) slovenski gučati, pa župniki so bili edini vönavčeni ligdé zvün školnikov, steri so pa nej bili vsigdar Slovenci, če so pa bili, so nej vsigdar pravo slovensko dūšo meli. Župniki so njim dali štölati slovenske cerkvene novine (Marijin list), kalendare (Kalendar srca Jezušovoga), ka bi leko v maternoj rejči kaj brali. Če je trbelo, so njim pomagali pisati uradna pisma, njim pomagali, če so meli kakšne baje z birovijov ptt. Zatok se pa nej trbej čüdivati, če so Slovenci na Vogrskom vörni bili pa vörni ostali.

Na gnes se je situacija spremenila, na slabše obrnila. V Porabji nejga slovenskoga župnika. Leko se gnešnji župnik trüdi, se navči ništrne slovenske molitve, leko liturgijo prešté v našov domanjoj rejči, dapa prédgo nigdar nede po naše pa mislo tö nigdar nede po naše. Ka je pa najvejša baja, po dūši nigdar nede Slovenec (ka od njega ranč ne moremo čakati).

Pomauč župnikov z Goričkoga je trno dobrodošla, prav pride, dapa oni ne morejo namesto domanjoga župnika storiti vse tau, ka bi leko napravo, če bi bijo Slovenec. Vej pa ne živijo med nami.

Zatok bi pa po zadnjom tali gesla *Janoša Kúhara* mogli dati vprašaj (?). Dapa za zau, ka naj bi Slovenci ostali naši mlajši, več nej samo cerkev kriva ali odgovorna, liki vsi po vrsti: družine, vrtec, šaula, cerkev. Samo ka tau je že ena druga nauta.

Marijana Sukič

DÜHOVNIKA STA ZIDALA INO GOR

»Slovenci smo bili, Slovenci smo, Slovenci ostanemo - tau naj ostanejo naši mlajši tö« - so leko vörnike dostakrat slišali od pokojnoga gorenjesinčarskoga plebanoša *gospauda Janoša Kúhara*, šteri so pau stoletja služili svojimi lüstvi pod Srebrnim bregom. Mrli so 6. septembra 1987 med pripravljanjem na sveto mešo, štero so vsikdar držali v slovenskoj rejči. Državna slovenska samouprava se je že leta 2007 z veukim svetkom spominjala 20. oblejtnice smrti dūšnoga pastera, leta 2010 küplenomi staromi farofi na Gorenjom Siniki dala ime »Kúharjeva spominska hiša«, letos dala obnauviti njini grob, 2. septembra pa je ob 30. oblejtnici njine smrti vküper z domanjov Slovenskov narodnostnov samoupravov ino Cerkvemimi kotrigami (Egyházközség) vörnike pozvala k svetoj meši, štero sta služila murskosoboški püšpek *msgr. dr. Peter Štumpf* ino sombotelski püšpek *msgr. dr. János Székely*.

Cerkev Ivana Krstitela v najvejšoj porabskoj vesnici se je napunila z domanjimi vörniki ino trestimi prauškarami iz Sombotela pa petdesetimi s prekmurski Odranec. Med gosti smo leko vidli glavnoga organizatora svetka predsednika DSS *Martina Ropoša*, slovensko zagovornico v madžarskom parlamenti *Eriko Köleš Kiss*, generalnoga konzula RS *dr. Borisa Jesiha*, čér Avgusta Pavla *Judito Pavel Simon* ino porabskiva župana *Gábor Ropoša* pa *Valerijo Rogan*.

Gda sta se dva gospauda püšpeka približavala k oltari, so jiva sprejavali eške generalni vikar in kancler murskosoboške püšpekije *Lojze Kozar ml.*, tamkajšnji vikar za narodnosti *Franc Režonja*, splošni vikar sombotelske püšpekije *István Császár*, kermendinski plebanoš v pokoji *László Gyürki*, zalski plebanoš v pokoji, narodjen v Slovenskoj vesi *István*

Šömenek, markovski plebanoš *Dejan Horvat* ino dolenski plebanoš *Vili Hribernik*. Zbrani slovenski vörnike

jim kazali paut, pa gordržali njino vöro v Kristuši ino narodne korenjé. »S toga se je narodila Evropa pa de ostala,

Püšpeka *Peter Štumpf* pa *János Székely* pri grobi *Janoša Kúhara*, kama sta šla na čeli procesije z baklami

so zadobili veuko poštenjé: sombotelski püšpek *dr. János Székely* so je pozdravili v njinoj maternoj rejči. V skoro brezhibnom slovenskom geziki so povödali, ka trbej Jezuši Kris-

dokeč má skrb na té korenjé» - so svoje slovenske misli končali *dr. János Székely*.

Jubilejna sveta meša je vcejlak slovenska bila, navzauči vörnike so slovenski vküper molili s koncelebrantom murskosoboškim püšpekem *dr. Štumpfom*. Dosta glasov je pri spejvanji sveti pesmi sprejavalo domanji *Cerkveni zbor svete Cecilije*, šteri je meši dau pravo atmosfero. Štenjé je bilau v slovenskom geziki, evangelij pa tak v slovenskoj kak vogrskoj rejči.

Odkrivanje spominske table Božjomi služabniki *Alojziji Kozarji* v senički cerkvi (predsednik DSS *Martin Ropoš* pa predsednik cerkveni kotrig *Robi Bajzek*)

tuši slovenski tö valo davati. Baug je lidi prej tak stvauro, ka aj bi bili narodi vsefelé cvejtké na tranki, človek pa leko svojo človečnost pokaže prejk dosta kultur. Gospaud püšpek so se zavalili za vöro slovenski bratov ino sester, pa je prosili, aj se spominajo na svoje apoštole *Jožefa Košiča*, *Janoša Kúhara* ino *Alojzija Kozara*, šteri so

mursko-porabskoj rejči - zavalili sombotelskomi püšpeki, ka so komaj v drugom mejseci imenüvanja že prišli med Porabske Slovence ino kak madžarski püšpek oprvim šтели slovenski pri svetoj meši. Dale so gučali, ka má človek »dvaue oči, ka leko gleda, dvaue vüje, ka leko poslušá, dvej naugi, ka leko odi, dvej

DRŽALA SLOVENSTVO

rauki, ka leko dela. Mi pa mammo gnes pred očmi dva človeka, ka jiva leko poslušamo, ka leko odimo po njuni pauti, pa leko delamo tau, ka sta njiva delala.» Gospaud pūšpek so na kratko nut-pokazali žitek Janoša Kūhara pa Alojzija Kozara, šteriva sta prej vōpostavila tri stvari. Prva stvar je krst, šteri je fundament žitka, brezi šteroga nas čaka vōkivečna smrt. Janoš Kūhar so nej vōličili krstni stūdenec, pri šterom so 12. novembra 1910 krstili Božoga služabnika Alojzija Kozara. Pokojni odranski dūhovnik so večkrat nazaj ojdli na Gorenji Sinik valo davati za krst. Drūga stvar je prej sveta meša pa prečiščavanje. Leta 1938 so Janoš Kūhar dali zozidati nauvo cerkev na Seniki, za nji pa je na prvom mesti ostala sveta meša - pred mešov so mrli tō. Alojzij Kozar so ranč tak zidali cerkev, zmejs pa so mogli v komuništarsko vauzo.

Seničko cerkev so ob domanji vōrnikov napunili vōrnicke iz sosednji vesnic, Varaša pa Sombotela. Prišli so vōrnicke z Goričkoga pa iz Odranec tō

»Tretja stvar so dūhovniški poklici« - so kraug zaključili dr. Štumpf. Tau je prej sveta služba, ki vodi lidi v nebesa. Janoš Kūhar so v vesi Izsákfa, Alojzij Kozar pa med bojnov na Vogrskom nej zgūbili volau za slūženje Baugi. Moliti moremo za slovenske dūhovnike v Porabji, se je končala predga.

Navzaučo lūstvo sta prečiščavala badva pūšpeka, zmejs je štiriglasno spejvo *Cerkveni mejšani zbor iz Sv. Jurija ob Ščavnici*, šteri je brezi glasa

orgol ranč tak napuno cerkev. Prauškarge z Odranec pa so zavolo toga prišli na Gorenji Sinik, ka bi si poglednili, kak blagoslovijo spominsko tablo krsta njenoga nekdešnjoga plebanoša Božega služabnika Alojzija Kozara. Generalni vikar Lojze Kozar ml. so tapravili, ka so njini stric radi gučali, ka »po krsti spadamo v občestvo svetih, po krsti smo že na pau v nebesaj«. Alojzij Kozar so živeli sveto življenje, njino svetost pa more potrditi eške Mati Cerkev pa Baug s čūdežom. Spominsko tablo nad krstnim stūdencom sta odkrila Martin Ropoš ino predsednik cerkveni kotrig *Róbert Bajzek*, blagoslov je dobila od murskosoboškoga pūšpeka.

Po svetoy meši so se vōrnicke pod pelanjom dūšni pasterov z baklami (fáklyákkal) napautili na cintor. Po pauti sta spejvala badva zbora, ništerni pa so nesli svejče, ka aj bi je postavili

na obnovleni grob Janoša Kūhara. Graubišče se je napunilo s posvejtami pa glasom pesmi ino molitve, eške dež je vōdržo do konca spominanja. Organizatorom je gratalo napraviti lejpi duplanski svetek, eške posaba, če pomislimo, ka sta ga počastila badva cerkveniva voditela, pod šteriva slišijo Porabski Slovenci.

-dm-

Foto: K. Holec

NOVI SLOVENSKI VELEPOSŁANIK OBISKAL PORABJE

31. avgusta se je na nastopnem obisku v Porabju mudil novi veleposlanik Republike Slovenije v Budimpešti *dr. Robert Kokalj*. Tekom dneva ga je na sedežu Državne slovenske samouprave sprejel predsednik *Martin Ropoš*, prav tako na Gornjem Seniku pa si je visoki gost v spremstvu ravnateljice *Ildiko Dončec Treiber* ogledal Dvojezično osnovno šolo Jožefa Košiča. Slovensko vzorčno kmetijo v največji porabski vasi je veleposlaniku predstavila vodja RA Slovenska krajina *Andreja Kovač*, medtem ko je

ambasadorja na svojem monoštrskem uradu sprejel tudi župan mesta *Gábor Huszár*. Pot slovenskega diplomata je od andovskega Malega Triglava in Hiše rokodelstva vodila mimo graničarskega muzeja in Dvojezične osnovne šole v Števanovcih. V monoštrskem Slovenskem kulturnem in informacijskem centru so gosta sprejeli direktor Radia Monošter *Francek Mukič*, odgovorna urednica časopisa Porabje *Marijana Sukič* in predsednik Zveze Slovencev *Jože Hirnók*. Veleposlanika sta vseskozi spremljala generalni konzul RS v Monoštru *dr. Boris Jesih* in pooblaščenica ministrica *Metka Lajnsček*.

Ob prej naštetih zastopnikih porabskih organizacij so na sprejemu ob koncu nastopnega obiska Roberta Kokalja v razstavnem prostoru Slovenske doma pričakali še zagovornica slovenske narodnosti v madžarskem Parlamentu *Erika Köleš Kiss*, ustanovitelj slovenske katedre v Sombotelu, član predsedstva ZSM *prof. dr. Karel Gadányi*, sedanji profesorici *Ibolya Dončec Merkli* in *dr. Elizabeta Emberšič Škaper*, predsednica Društva porabskih slovenskih upokojencev *Klara Fodor*, porabska župana *Gábor Ropoš* in *Valerija Rogan* ter predsedniki

lokalnih slovenskih narodnostnih samouprav.

Gostitelj, generalni konzul

Porabjem in Prekmurjem, ki jih bomo tkali tudi na gospodarskem področju»

Novi veleposlanik v Budimpešti *dr. Robert Kokalj* (na sredini), ob njem generalni konzul *dr. Boris Jesih* in predsednik ZSM *Jože Hirnók*

Boris Jesih, je podčrtal, da so edine konstantne stvari spremembe, zato si obeta od prihoda novega veleposlanika novo kvaliteto v odnosih tako med Slovenijo in Madžarsko kot med Slovenijo in Porabjem.

V svojem pozdravnem nagovoru je veleposlanik Kokalj najprej podčrtal, da zanj Porabje in Madžarska nista nekaj novega, saj je svojo diplomatsko kariero leta 1995 začel prav na konzularnem oddelku v Budimpešti, del podiplomskega študija pa prav tako opravil v madžarski prestolnici. Tako prihaja na nov položaj z lepimi spomini in naklonjenostjo, in seveda zazrt v prihodnost. »Odnosi med obema državama so odlični, imamo dinamičen, celovit politični dialog« - je poudaril ambasador in dodal, da imata obe sosedni več strateških skupnih projektov. Od teh se bodo nekateri z veliko verjetnostjo tudi uresničili, je veleposlanik izpostavil projekt 2. tira med Koprom in Divačo.

Kokalj vidi dodatne priložnosti v krepitvi gospodarskega sodelovanja, kajti Madžarska je izjemno pomembna partnerica Slovenije v trgovini in investicijah, tudi kar se tiče sodelovanja v energetiki in infrastrukturi.

»S sodelavci se bomo potrudili, da okrepimo vezi med

- se je problematike manjšin dotaknil novi slovenski veleposlanik in podčrtal, da sta obe obmejni narodnostni skupnosti pomembna gradnika v sodelovanju obeh držav. Izrazil je svojo naklonjenost slovenski skupnosti v Porabju in pripravljenost pomagati pri dejavnostih, ki jih »uspešno že počnete«. Po besedah Roberta Kokalja je potrebno poglobiti vitalnost in povečati blagostanje manjšine, torej uresničiti pomembne gospodarske projekte, še posebej evropske. »Vse to z ohranjanjem kulturne tradicije« - je poudaril ambasador in ponudil partnerstvo budimpeštanskega veleposlanništva pri tem. »Hvala za vaše predano delo in opravljanje življenjskega poslanstva« - je svoj monoštrski nagovor zaključil slovenski diplomat.

Robert Kokalj je po izobrazbi doktor znanosti s področja ekonomskih ved in magister mednarodnih odnosov in evropskih študijev. Ima dvajset let delovnih izkušenj na področju zunanjih zadev, na svoji bogati poklicni poti je deloval med drugimi na Slovaškem in tudi v Egiptu, od koder je zastopal interese Republike Slovenije v številnih arabskih državah. Je poročen in oče dveh otrok.

-dm-

foto: K. Holec

PREKMURJE

Začetek šaule

Pred kratkin san pisala o tom, ka je 10. augustuša, gda je v Prekmurji velki viher biu, odneslo strejo osnovne šaule v Bogojini. Te smo vsi tak brodili, ka se 1. septembra na toj šouli, na stero odi malo menje kak dvesto mlajšov, šolsko leto nikak nede moglo začniti. Pa se je, čiglij nej 1., liki 4. septembra. Samo učenci so se nej vseli v šolske klopi v zidini domanje šaule liki v Murski Soboti. V tom cajti, ka takši in ovakši meštri popravljajo strejo pa tudi drüge kvare, stere je dež napravo na samoj zidini in v učilnicaj, bus šaulare, steri odijo od 1. do 4. razreda, vozi do soboškoga dijaškoga dau-ma (po pravici je tau po nauvom Center šolskih in obšolskih dejavnosti), tiste višiši razredov (od 5.-toga do 9.-toga) pa do srednje ekonomske šaule, stera stogi nej daleč vkraj od baut pri BTC-ji. Tak naj bi bilou najmenje en mejsec, te pa vsi vküper vüpajo, ka de šaula v Bogojini pa leko odprla svoje dveri.

Največ nauvoga so prve dni doživeli tisti mlajši, steri so prvo paut staupili v šaulo. Brodim, ka so njihovi starši bili po eni strani veseli, po drügi pa nej tak trno, sploj gda so zračunali, ka vse trbej küpiti za njihovoga prvošolca. Občina Murska Sobota se je letos odlaučila, ka de jim pomagala. Občinska kotriga se je meseca junijuša tak odlaučila, ka v proračuni (költségvetés) »najdejo« 22.500 evronov za tau, ka naj bi vsakši prvošolec daubo 134 evronov pomoči. Stariške, steri do zaprosili za tau pomouč, do mogli v trej mesecaj od prejema odločbe na Mestno občino Murska Sobota poslati ali nesti dokazila (račune) o tom, ka so rejsan küpili učbenike in vse drügo, ka njihoh prvošolec nüca v šauli.

Silva Eöry

... DOKEČ MO SLOVENSKI POPEJVALI

»Tak dugo mo Slovenci, dokeč mo slovenski popejvali pa slovenski plesali,« so bile uvodne misli na 20. obletnici folklorne skupine Slovenske zveze iz Sakalauvec, stero so svetili 2. septembra v domanjoj vesi. Té misli si je povezovalka na pausadbo vzela od vogrskoga etnologa Zoltána Kallósa, steri je biu doma na Erdélskom pa je tau pravo za Madžare, misleč na več kak milijaun Madžarov, steri živejo v Romuniji. Dapa če njegve misli velajo za tako vólko manjšino, staukrat bole velajo za »prgiško« Slovincov ob Rabi.

Tau soboto je vrejmen nej bilau naklonjeno jubilentom, vej je pa kauli tretje vöre začno dež titi pa mrzlo gračüvati. Dapa zatok se je do štrte vöre napuno šator, steroga je dala postaviti Slovenska zveza. Prišli so domanji lidgé, med njimi nekdenesnji plesalci, steri so zdaj že dejdeki pa babice, dapa prišli so iz drugi vesnic tö, prišli so mladi (pada-

županjo Valerijo Rogan pa predstavnika sakalovske slovenske samouprave Lacina Nemeša.

Program so začnili nekdenesnji folkloristi, plesalci, steri so za tau priliko pá vküpstanili pa probali.

néni pa začnili probati. Tak je te 1997. leta bila ustanovljena folklorna skupina, stera je té den svetila 20 lejt svojoga dela. Plesalci, steri so gnauksvejta plesali, dapa zdaj so več nej aktivni, so se za te jubilej znauva

starejše lidi, naj ma plešejo tak, kak so inda plesali. Mladi plesalci so meli takše gvante, kak ji je raziskala pa dala namalati slovenska etnologinja Marija Makarovič.

S skupinov že sedem lejt dela kak mentorica Dragica Kolarič, na harmoniki ji sprevaža Boris Velner. Onadva nej samo, ka ji včita plesati, spejvati, liki jim malo vlejvata gezik, steroga starejši eške razmejo pa gučijo, mladina pa na žalost bole malo.

Na jubileji je mlada skupina zaplesala plese iz naši vesnic, z Gorič-

Jubilantna skupina je plesala avtohtone plese iz Porabja

V Sakalauvcaj je že 1970. leta začnili delati folklorna skupina, stero sta najprva včila škol-

vküpdobili, pa so publiki pokazali, ka tisto, ka so se inda navčili, ka majo v nogaj pa v vüjaj, so nej pozabili. Njini gvant pa njini ples je ovakšen bijo, kak gnénje skupine. Gvant je bijo zašit eške tistoga ipa, gda so strokovnjaki iz Slovenije eške nej raziskali porabsko nošo, zatok je stilizirani, sivo-bejli ali zašit iz blaudruka (kékfestő). Plesali so koreografijo Elizabete Kovač z naslovom »Ou, ne vöri...«. Istina, ka so ništrnim lejta že redno odletejla, dapa plesali so s takšnim veseljom, kak če bi nigdar nej enjali, pa tau se je čülo pa vidlo na ploskanji publike. Njini ples pa je biu v spomin dugolejtnomi plesalci, zdaj že pokojnomi Jožini Makoši tö.

Za njimi so oder (színpad) pa publiko prevzeli mladi folkloristi, jubilanti, steri so po zamisli njine mentorice Dragice Kolarič vseskozi bili na odri, kak kakšen lejpi živi kejp. Ta skupina je plesala avtohtone, originalne plese Porabja pa Prekmurja tak, kak ji je dojspi-so profesor Mirko Ramovš, steri je v sedemdeseti lejtaj večkrat ojdo po naši vasnicaj pa proso

koga pa Ravenskoga. Sprvajo nji je ansambel, steri je zdigno kvaliteto nastopa (Boris Velner na harmoniki, Zora Vrečič na gosli, Mojmir Volf na bögöni, Dani Kolarič na cimbalaj), plesalci so bili mladi, lejpi pa so se flajсно vrteli, muziko je pa bilau trno fajn poslušati. Porabje, Goričko in Ravensko so krajine v dvej razni rosagaj, dapa v nji gučijo gnaki ali podobni slovenski gezik, popejvajo gnake ali podobne slovenske naute, plešejo gnake ali podobne plese.

Tau smo doživeli na nastopi etnoglasbene skupine Gorički lajkoš tö, stero je ustanovila glasbena pedagoginja Marija Rituper. Skupina je v Sakalauvcaj zašpilala pa spopejvala arhaične naute iz Prekmurja pa Porabja, tak kak so ji špilali gnauksvejta. Zatok naj se ne pozabi, naj se ohrani kulturna dediščina, erbija naše krajine. Mužikašom, steri so vseskauz špilali folkloristom, se je pridružo pevec Boris Kočiš.

Jubilante je s svojim nastopom pozdravila Folklorna skupina Slovenske zveze z Gorenjoga Senika tö. Skupina je začnila

Vodstvo skupine: (z leve) gnešnja mentorica Dragica Kolarič, bivša mentorica Elizabeta Kovács pa vodja skupine Jožef Illés. Ob njih predsednik Slovenske zveze Jože Hirnők.

ši gnešnji folkloristov) pa malo starejši (njini stariške pa stari stariške). Dapa precu gledalcov je prišlo iz Prekmurja tö. Med gosti smo leko pozdravili slovensko zagovornico v vogrskom parlamenti Eriko Köleš Kiss, generalnoga konzula RS v Varaši dr. Borisa Jesiha z ženo, predstavnika Javnega sklada za kulturne dejavnosti R Slovenije Gezo Kisfalvija, predsednika Slovenske zveze Jožeta Hirnöka, sakalauvsko

nik Tibor Németh pa njegva žena Ema. Za kakšno leto nji je prejkvzela Elizabeta Kovač, Erži néni, iz Varaša. Ta skupina je enjala delati na sredini 80-i lejt. Za par lejt je folklor zamrla v vesi, dapa 1997. leta so ništrni prešnji plesalci pa mladi – med sterimi so bili že njini mlajši, otroci tö – meli željo, ka bi znauva začnili plesati v folklorni skupini. Tak so se obrnili za pomauč na Slovensko zvezo, ziskali bivšo mentorico Erži

PA PLESALI

delati 1985. leta, pred tistim so že meli mlašečo skupino na senički šauli. Leta 2008 je dobila priznanje Pro Cultura Minoritatum Hungariae od Inštituta za kulturo na Madžarskem. Plesati nji včita Gyöngyi Bajzek pa Andraž Sukič.

Na sakalovskom odri so zaple-

je 10 lejt vodila skupino, Mariji Rituperjevi pa Zorani Domjani, steriva sta skaučila na pomauč, gda so mladi ostali brezi strokovnoga vodstva. (Škoda, ka sta onadva nej mogla priti na jubilej.) In gnešnji mentorici Dragici Kolarič, stera od 2010. leta dela s skupino.

Veterani, bivši folkloristi pred nastopom

sali domanje porabske plese tak, kak njim je na oder postavil prof. Mirko Ramovš. Sprvajala sta nji Benjamin Sukič na harmoniki pa Patrik Bajzek na klarineti.

Po drugom nastopi jubilarantov

Največše veselje je pa bilau na konci, gda so vsi vküper zaplesali. Na odri so plesali mladi, pred odrom so plesali pa popejvali eške tisti nekdanešnji folkloristi tō, steri so med veterani nej gorstaupili. Daleč se je čulo

Gledalci pa gostje, med njimi (z leve) predsednik ZSM Jože Hirnők, predstavnik JSKD Geza Kišfalvi, slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss, generalni konzul Boris Jesih, sakalovska županja Valerija Rogan in soproga generalnoga konzula Breda Jesih

je predsednik Slovenske zveze Jože Hirnők prejkdau mladim zahvalne listine Zveze, Geza Kišfalvi njim je podeliu Maroltove značke. Bronaste tistim, steri plešejo že pet lejt, srebrne tistim, steri 10 lejt, zlate pa tistim, steri 15 ali več lejt. Slovenska Zveza se je zahvalila mentorom tō. Elizabeti Kovač, stera

veselo djufkanje (vriskanje). Zadvček se je zaključilo s kratkim filmom iz posnetkov pa kejpov, steroga so pripravili sami mladi o tom, kak delajo pa kak nastopajo. Den (nauč) pa s plesom, na sterom je špilo ansambel D-dur iz Prekmurja.

Marijana Sukič

Foto: K. Holec

Šolski zvonec je privabil tudi porabske učence

1. septembra so se po vsej Madžarski odvijale slovesnosti ob otvoritvi šolskega leta 2017/18. Tako se je to zgodilo tudi na obeh porabskih dvojezičnih osnovnih šolah. Zjutraj ob osmi uri se je na dvorišču DOŠ Števanovci zbralo vseh

v središču Gornjega Senika pripekljali učenci tamkajšnje DOŠ Jožefa Košiča. Tudi tam se je slavlje začelo z dvojezičnim programom mlajših in starejših dijakov. V svojem pozdravnem nagovoru - v prisotnosti prej omenjenih posebnih gostov

Nekateri učenci seniške šole so začetek šolskega leta popestrili z dvojezičnim programom

50 šolarjev manjše porabske dvojezične šole, med njimi prvošolčki, od katerih je kar pet prišlo iz domačega vrtca. Po krajšem dvojezičnem programu - ki so mu ob starših prisluhnili še zagovornica slovenske narodnosti *Erika Köleš*

- je ravnateljica *Ildiko Dončec Treiber* izrazila veselje nad visokim vpisom, šolo namreč letos obiskuje kar 70 šolarjev. Tudi na večji od obeh porabskih dvojezičnih osnovnih šol so se zgodile nekatere kadrovske spremembe (upo-

Ravnateljica Agica Holec (z leve) je pozdravila vseh 50 števanovskih šolarjev

Kiss, predsednik vzdrževalke šole, Državne slovenske samouprave, *Martin Ropoš* in vodja Urada DSS *Andreja Labrič Lašič* - je zbrane dvojezično nagovorila ravnateljica *Agota Holec*. Pozdravila je vse učence in jih opogumljala za učenje slovenščine ter izrazila pomen vsakodnevnega komunikacije v tem jeziku. Predstavila je še nove pedagoške kolege ter prosila za ohranitev družinskega vzdušja na šoli. Začenjajoče se šolsko leto je blagoslovil markovski (porabski) župnik *Dejan Horvat* in vsakega učenca pozval, naj vselej ostane le človek.

Tri ure kasneje so se z avtobusom

kojitev, prihod novih učiteljev), za zagotovitev nemotenega delovanja pa se je ravnateljica zahvalila sodelavcem vzdrževalke DSS.

Tudi tukaj se je proslava zaključila z blagoslovom in skupno molitvijo Gospodove molitve v slovenskem in madžarskem jeziku. Učenci so se razkropili po učilnicah, da bi jih seznanili še z nekaterimi pomembnimi informacijami, nato pa odšli na zadnji svobodni konec tedna pred »prvim začetkom šole«.

(Intervjuja z obema ravnateljicama boste lahko prebrali v naši naslednji številki.)

-dm-

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Koncert za kapejlo v vesi Šitke

V vesi Šitke sta na brgej Köveš leta 1871 Sándor Nagy pa žena Teréz Weidgang dala zozidati kapejlo Kalvarija. 14. februarja eno leto kasneje so go blagoslovili. Kapejla Kalvarija je 16. junija leta 1946 prišla pod faro, dapa meše v njej so samo po vekši svetkaj držali. Ta mala neogotična kapejla je bila zozidana z dvōmi tōrmi, kama je sledkar gronska strejla vdarila. Potejn je samo tak stala kapejla pa se je začnila rūšiti. Vse, ka je v njej bilau, je lūstvo raznōsilo, pa tak se je dosta vse starinskoga zgūblo.

Najprvin je domačini Zoltáni Ódori prišlo na pamet, ka bi obnoviti trbelo kapejlo. Dapa zavolo toga, ka je tistoga reda nej emo 63.000 forintov, je tau samo ideja ostala. Potejn en čas je vse samo tak stalo, dočas ka muzikanta Feco Balázs pa Ferenc Kovács sta nej ta zablaučila pa sta prajla, s pomočtjav muzike obranimo tau kapejlo. Glavna sprememba je te gratala, gda sta Katoliška župnija Šitke pa Kulturno in športno društvo leta 1988 nej podpisala od tauga edno pogodbo. V tej pogodbi je tak napisano, ka župnija za 50 lejt prejkdā kapejlo za nūc društvi, dapa lastnik fara ostane.

Od tistoga mau vsakšo leto na brejgi pri kapejli držijo velki koncert, pa iz tisti pejnez, ka dobijo za koncert, kapejlo obnavlajo. Tak so leko obranili tau kapejlo od tauga, ka bi se vküporūšila pa preminaula.

Kak vsakšo leto, te koncert je zdaj tō slejdnjo soboto avgustuša biu organiziran. Na koncerti - kak vsigdar - so zdaj tō spoznani pa menje spoznani ansambli nastopili, steri so nej tak fejst popularni, dapa kvalitetni.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Cerar opozarja Zagreb

Potem ko je hrvaški premier Andrej Plenković vnovič zavrnil arbitražno sodbo, se je slovenski premier Miro Cerar odzval z opozorilom, da ima tudi njegovo potrpljenje meje. Premier Miro Cerar je namreč opozoril, da bosta njegovo potrpljenje in pripravljenost na dialog s Hrvaško izpuhtela, če septembra na srečanju s hrvaškim premierjem Andrejem Plenkovićem na hrvaški strani ne bo »izkazana jasna volja, da gremo skupaj v implementacijo« arbitražne sodbe o meji med Slovenijo in Hrvaško.

Tuji vozniki bolj zadovoljni kot domači

Medtem ko polovica domačih voznikov meni, da v zastojih na slovenskih avtocestah izgubijo več časa kot v drugih državah, tako meni zgolj 15 odstotkov tujih voznikov, je pokazala raziskava Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji (Dars). Po letošnji raziskavi 36 odstotkov anketirancev meni, da na slovenskih avtocestah v zastojih izgubijo enako časa kot v tujini, 30 odstotkov jih meni, da izgubijo manj časa, devet odstotkov pa jih je prepričanih, da izgubijo veliko manj časa. S stanjem na slovenskih avtocestah so sicer bolj zadovoljni tuji vozniki: indeks zadovoljstva znaša pri domačih voznikih osebnih vozil 66,5, pri domačih voznikih tovornih vozil 70,4, medtem ko je indeks zadovoljstva s stanjem slovenskih avtocest pri tujih voznikih, tako osebnih kot tovornih vozil 82,6. Vozniki iz Slovenije so ocenjevali tudi delo družbe Dars, ki upravlja 610 kilometrov avtocest in hitrih cest, 163 kilometrov avtocestnih priključkov in razcepov ter 27 kilometrov počivališč. Večina je ocenila, da je to uspešno, pri čemer imajo boljše mnenje vozniki domačih tovornih vozil.

Iztok Rodež – mužikaš, steri rad odi po sveti

Od džeZZve do Sarawak lakse

Iztok Rodež žive v Murski Soboti, gé je tudi gorraso. Svoj vsakdanjšnji krū si služi z delom v marketingi - njegovo veliko veselje pa je že od malih naug muzika.

abrahama, me je pozvala in prosila, če bi leko s kakšnimi mužikaši špilo na njenom slavji. Ona tudi rada popejvle jazzovske pesmi. Pauzvo sam

Mladi Izток in žena Nana

»V moji mladi lejtaj smo deca bili bole sproščeni (felszabadultak), kak pa so gnesden mlajši. Tudi cajti so bili drugi. Iz leta v leto je šlo na baukse. Držine so leko kúpile stanovanje ali zozidale ram. Naši stariške so brez problema daubili službo. Tudi v šauli je nej bilo telko stresa, kak ga majo zdaj,« pove sogovornik, steri je te, gda je odo v drugi razred osnovne šaule, začno oditi v glasbeno šaulo tō. Tam se je navčo špilati na kitaro: »Muzika me je te zastrupila. Rad sam jo tudi poslušō, nej samo špilo. Dosta energije smo te ponūcali, ka smo prišli do muzike, stero smo radi poslušali. Gnesden z dvema klikoma maš vse, ške prva, kak se tau da dobiti v bauti. Samo mi smo zatau tiste plošče, do sterih smo žmetno prišli, rejsan preposlušali.«

Kak kitarist je začno špilati v različni glasbenih skupinaj. V študentski cajtaj je biiu tau Gospoud Srmak, kesnej pa pri Balladeroji in Zdenek Bily Dixieland Bandi. Komercialna muzika ga je nikdar nej brigala. Furt ga je zanimō jazz, in tak je v zadnji lejtaj zaživela skupina džeZZva. Nindri sam šteja, ka so mužikaši prišli vkūp zavolo enoga rojstnoga dneva. Pitam sogovornika, če je tau rejsan tak bilou? »Točno tak. Ena pajdašica, stera je praznovala

Dejana Berdena, Mirana Celecica in Mojmir Wolf. Z nji mi sam že špilo tudi v drugi skupinaj. Malo smo si nekši program pripravili, sprobali in odšpilali. Med nami se je zgodila nekša kemija. Povid-

Tudi na potovanji paša kava

lo se nam je in zgučali smo se, ka se ške dobimo. In te smo nej več špilali samo muziko do drugih, liki tudi svoje, avtorske pesmi. Tau je nej klasični jazz, dosta je tudi improvizacije. Dostakrat ponūcamo tudi kakšne prekmurske ljudske pesmi, stero malo po svoje obrnemo,« raztolmači Izток Rodež in ške pove, ka so lani na Skriton

dvorišči – tak se zovejo sobotni koncerti, steri so se v letnom cajti v Murski Soboti trno dobro prijali – posneli tudi svoj drugi CD, prvoga so vōdali že prva, 2014. leta. »Tē koncert je biu neka posebnoga. Špilati pred domačo publiko je furt en poseben izziv (kihívás). In energija,

za fligar daubili, pa tudi zatau, ka je eden bole varnih rosagov v Aziji: »Za tau, kama mo šli, ge mo spali in ka mo si poglednoli, si že dosta doma poškemo, neka pa ške odprejto pistimo, pa te sprauti plane menjavamo. S tem se najbole moja žena Nana ukvarja,

džeZZva na ljubljanski vilici

stera se je na koncerti odvijala, se čūti tudi na CD-ji,« ške pove sogovornik in cujda, ka so

se pred kratkim uspešno predstavili tudi v Bosni in Hrcegovini – na 17. mednarodnom jazz festivali Zelenkovac. Tau je eden najbolje zanimivih festivalov v tom tali Evrope, steroga pripravljajo sredi gouške. Ljubezen do glasbe prenaša Izток tudi na obadva sinova, steriva sta tudi oba odila v glasbeno šaulo. Starejši, 17-letni Svit, se je včiu igrati na saksofon, samo ka zdaj telko več ne špila,

ka ga druge reči bole zanimajo. 11-letni Vitja pa najrajši kuče po bobnaj in drugi tolkalnih instrumentih. Što zna, mogauče pa kda svejta napravijo svoj držinski ansambel.

Sicer pa ma držina ške veselje s potovanji. V eton leti so tak šli na zanimivo potovanje v Malezijo. Za tē rosag so se odlaučili zavolo toga, ka so bole fal karte

gledamo pa tudi, ka je za oba sina kaj zanimivoga na pouti. Tak smo šli tudi na otok Borneo, tau je tretji največši otok na sveti, steri je razdeljeni na tri rosage. Tam smo se tudi po džungli šetali in smo si šli tudi orangutane v naravnon okolji poglednot. V glavnon, tau so nej počitnice, na steri bi samo ležali, tau so rejsan aktivne počitnice. Domau prideš fizično zmantrani, psihično pa se rejsan spočineš.«

Že prvi den, gda so prišli v glavni varaš, Kuala Lumpur, so nej počivali, že brž so šli po varaši, steri je mešanca modernoga in staroga. »Dosta smo peški odili, vej pa tak največ vidiš in se staviš, gé se škeš. Pauleg Bornea smo obiskali ške najbolje turistični otok Malezije, Langkawi, gé smo tri dni rejsan počivali. Te pa smo šli s trajektom ške na drugi otok, Penang. Središče varaša Georg Town, steri je kulinarčni glavni varaš Malezije, je pod zaščito UNESCO-ja. Tū je rejsan dosta dobroga gestija bilou, zrankoma, podnevi, ponoči, gdakoli si leko daubo gesti. Meni se je najbolje povidla župa Sarawak laksa,« je na konci ške povedo Izток Rodež.

Silva Eöry

Ptuj-Potrna

DNEVI POEZIJE IN VINA - FOKUS MADŽARSKA

Mednarodnega pesniškega festivala Dnevi poezije in vina se je udeležilo 21 pesnikov iz 15 držav, največ iz Evrope, pa tudi iz Indije, Združenih držav Amerike in celo Mehike. Država v fokusu je bila letos Madžarska, prvič pa so poslali *Pismo Evropi* (avtor belgijski pesnik Stefan Hertmans), v katerem opozarjajo na aktualne družbene probleme. Festival, ki je del evropske pesniške platforme *Versopolis*, je organizirala Založba Beletrina pod vodstvom pesnika Aleša Štegerja.

Pesniki so svojo poezijo predstavili v trinajstih mestih in krajih,

Pod košatim orehom na dvorišču Pavlove hiše v Potrni, kjer je tudi Knjižnica pod krošnjami, je bral tudi Milan Vincetič (cikel Pripevi). Ob njem moderatorka Martina Erhart

enajstih v Sloveniji ter Potrni/Laafeldu v Avstriji in v Varaždinu na Hrvaškem. Prvič je udeležence festivala gostila Lendava, kjer so brali János Terey, Ottó Tolnai, Krisztina Tóth in István Vörös iz Madžarske ter Andrej Brvar, Kristina Kočan, Ivo Svetina in Milan Vincetič iz Slovenije. V Potrni/Laafeldu, v Pavlovi hiši, pa Helwig Brunner iz Avstrije, Krisztina Tóth iz Madžarske in naš prijatelj Milan Vincetič iz Slovenije (ali, če hočete, iz Stanjevec). Največ dogodkov se je zvrstilo na Ptuj, kjer so bila Velika pesniška branja, koncerti, pokušine vina in vinski kviz, promenade poezije, likovne razstave in razstava skulptur, pester program za najmlajše ljubitelje poezije in še marsikaj so ponudili Dnevi poezije in vina. Kljub številnim in raznolikim dogodkom le v nekaj dneh so Ptujčani in okoličani množično obiskovali prireditve, med katerimi naj posebej omenim *zasebna branja*, ki spadajo med najbolj priljubljene dogodke festivalskega programa. Ta branja so bila v osmih skritih in ne vnaprej napovedanih kotičkih, kjer so se predstavljali slovenski in tuji avtorji, katerih prevode so v slovenskem jeziku interpretirali člani *Teatra III*. Ob podpori Balassijevega inštituta v Ljubljani in Društva madžarskih pisateljev so v Fokusu 2017 izpostavili sodobno madžarsko poezijo in vino. Pri izvedbi je sodelovala prevajalka Gabriela Gaál.

Dnevov poezije in vina, letos so bili 21., se je doslej udeležilo le nekaj manj kot 500 pesnic in pesnikov iz številnih držav in z različnih koncev sveta. Gre za dogodek, kot se je zapisalo novinki Dela, *Ko si gledata iz oči v oči poezija in vino*. Letos ob slovenskem še madžarsko in hrvaško vino, s katerim so postregli na *Vinskem oltarju*, kjer so bile *hude pokušnje*.

Tekst in foto: Ernest Ružič

V künji inda in gnes (35)

Špajet – štedilnik – sparhelt

V črnoj künji so inda na gnišči kűjali. Male piskre so posta-

veuki, šurki raur meli. Rafankerar se je leko nutpotegno,

vili na drajfus, pod tem pa so kűrili s parkauli. Pri vekši piskraj pa so kauli piskra dejvali parkauli pa tak so kűjali na vaugaldji. Sledik so veuke špajete zidali v kűnje, šteri so bili vösklajeni s kaklinami. Kűjali so na plautlini, pekli so v re(j) dlinaj, krű pa v peči. K špajeti je biu cűzozidani koteu tő, v šterom so kűjali krumpline pa repo za pujčke. Te špajetke so

gda je vőmeu. Pa šunko so tő leko v tom rauri sölknivali. V 1960-i lejtaj so začnili lidge kipűvati šamedli špajete. Te je biu iz železa z bejlim emajlom in je emo samo eden redli, edne dveri

za kűriti pa kišto za pepeu. Stau je na štiri nogaj, nej je biu nutzozidani. V piskraj so kűjali ranč tak na plautlini. Gnes je špajet pá nutzozidani, zdaj med kűnske omare. Ništerni majo ejkstra plautni pa ejkstra redli. Gnešnji špajetke so na elektriko ali na gaz.

Marija Kozar

Meša za stariše župnikov

Že enajstič se je darűvala zahvalna meša za stariše župnikov v sombotelski pűšpekiji, stero je v somaševanju z župniki slűžo nauvi sombotelski pűšpek dr. János Székely. Pri meši se je zahvalo starišom, najbolje materam, ka so dale svoje sinove cerkvi, župniki so se zahvalili za župniške poklice. Meša je bila pri spominski kapelici Jánosa Brennerja na Židovi, katera je posvečena Dobromi Pastiri.

L.R.Horváth

... DO MADŽARSKE

»Danes več ni sramota, če pripadaš eni od manjšin«

Danes več ni sramota pripadati neki manjšini na Madžarskem, saj država podpira manjšine pri njihovih prizadevanjih, »je povedal državni podsekretar Ministrstva za človeške vire Attila Fűlűp na Srečanju mladih pripadnikov narodnosti v kraju Gárdony. Attila Fűlűp je izpostavil, da se bo podpora narodnostnih skupnosti v letu 2018 še dvignila, tem ciljem bo namenjeno 10,3 milijarde forintov, kar je trikrat več, kot so dobivale manjšine leta 2010. Srečanje v Gárdonyu je imenoval kar posebno, ker gre za mlade vseh 13-ih narodnosti na Madžarskem, ki bodo spoznali kulturo in identiteto drug drugega.

Obnovili bodo več kot 500 šol

Vlada namenja več kot 80 milijard forintov za obnovo kakih 500 šol, je seznanil novinarje minister za človeške vire Zoltán Balog. Konkretno gre za 527 osnovnih in srednjih šol, pri 436-ih gre za obnovo, pri ostalih pa za dograditev. V projekt je zajetih kakih 400 krajev, od teh je 292 t. i. malih krajev, z nizkim številom prebivalcev. Šole so državne šole, ki jih vzdržuje Zavod Klebelsberg, sredstva so proračunska sredstva, projekti se izvedejo v okviru Razvojnega operativnega programa pri Ministrstvu za človeške vire. Na podoben način se je začela tudi obnova cerkvenih šol. V okviru projekta, ki bo olepšal šolsko okolje približno 200 tisočim učencev, bodo obnovljene učilnice s sodobno opremo, obnovljeni jezikovni laboratoriji in učilnice za računalništvo.

Madžarsko je v zadnjih letih zapustilo več kot pol milijona ljudi

Po ocenah spletnega časopisa Portfolio je Madžarsko v zadnjih letih zapustilo kakih 600 tisoč ljudi, večina le-teh se niti ne misli vrniti. Točnih podatkov ni, kajti v državah Evropske unije ni enotne statistike, zato Centralni statistični urad operira s podatkom, da je le 350 tisoč ljudi zapustilo državo. Najbolj priljubljene države so Velika Britanija (250 tisoč), Nemčija (192 tisoč) in Avstrija (72 tisoč).

Mislili smo, ka grünt moraš delati

Kak sem se v Števanovci pelo gora na Bedi brejg pa na lejvo pogledno, kak so Kerni doma, nika mi je falilo iz tistoga tala, dapa nej sem vedo, ka mora tau biti. Na lejvo se obrnem, ka mo se skrrej pelo, samo paut mi je sfalila, zato ka eden ram je stau na pauti. Najprvin sem mislo, ka lagvo vidim ali ka sem zablauo, dapa nej. Tü, gde je že več kak stau lejt paut bila, so zdaj ram zozidali. Tak ka sem rükverc nazaj na pošitjo tisko pa tam sem te zagledno, ka niša nauva paut je, stera vookrauzi pa pela proti rama kak so Kerni, po iži Pöjštja doma.

- *Tetica Anuška, tau mena povejte, zaka mi je tak prazen té brejg?*

»Zato je tak prazno, ka tøj že rami falijo, starci so vöpomrli, mlajši so ram odali, ka ga je dolatjöjpo, tisti ga je pa dola-razmeto. Tøj taši vikend ram štjé zidati, lesenoga, zato je do nas že paut dau naprajti, pa tau vse s svoji pejnaz. Tadale ta gora nede redo. Pravo je, aj tam občina da naprajti, dapa oni pa tau pravijo, ka zdaj nejmajo pejnaz na tau.«

- *Tam vrkar, kak so rami, zaka je paut zaprejta, pa nauva vönapravlana?*

»Gda so tam ram dolatjöjpili, te so oni paut dolazaprli, zato kak so prajli, tejsto je nej prava paut bejla, samo tisti par ramov go jo melo zasé, prava paut kaulak pela, kak si se ti pripelo.«

- *Zdaj tak vögleda, ka ste tøj na taum brgej sami ostali od domanji lidi.*

»Čejstak sama sem ostala, sploj pa od sprtulejti, ka mi je mauž mrau. Zato je tau dobro, ka vsakši den pride ta socialna delavka sé k mena, tak kauli edne vöre. Ka mi trbej, mi pomaga, vodau mi nanosi, zato ka samo v kopalnici mam vodau, v tjöjnji nej, v zimi drva prinese, tjöjnjo vtjöpzamete. Ka mi trbej, tejsto ji gora napišem pa v bauti mi tjöjpi, tak ka je mena tau

fejst velka pomauč. Pa vejš, sto je še najbaukši, ka mena vse včini, tau je Šanji Csapi, steri veški bus vozi. Gda je te velki

Anuška Kern

viher bejo pa črpnjé mi je vse dolazmlato, nejsem vedla, ka mo delala, zato ka je sin delo pa nej mogo pridti. Šanji, gda je prejšo, sem ma prajla, pa on mi je nazaj sklau, pa ranč tak napravo mi je ograjo tő, zato ka kokauši so mi prejkskakale. Furt mi pravi, ka koli baja je, samo aj telefoniram, tak ka on je fejst dober do mene. V soboto pa v nedelo te pa hči Erži pa pojep pridata, tak ka te sem tő nej sama.«

- *V leti zato bola dejo dnevi kak v zimi, gda so tak duge noči, nej?*

»Zdaj pa sploj, ka sem sama ostala, ranč ne vej, ka baude v zimi, gda so tak doudje noči. Zdaj sem zato ta, zato ka sem vanej, malo kokauši polagam pa mačke pa kaj tagledam. Dočas je kokauši sir moj mauž polago, steri je do slejdnjoga delo. Večkrat je pravo, ka on je betežen, pa ka nej ma je dobro, dapa zato delo. Te so ga gnauk v špitala odpelali, eden mejsec je tam bejo, vrezali so ga pa mrau, 20. marciuša.«

- *Lagvo je bilau, gda ste sami ostali?*

»Vejš, ka tau sem mislila, ka od pameti pridem da v ausmoj vöri v petek, 24. marca telefon cinga pa doktor tau pravi, ka na žalost mauž mi mira. Če škemo, te aj še zdaj demo, ka te se še leko poslovimo. Kama

bi leko üšla že večer, gda oditi ne morem. Te sem zvala mlajša, ka če leko, te aj dejo, dapa nikan nej trbelo titi, zato

ka je telefon znauva cingo, pa so pravli, ka mauž je mrau. Name tau najbola mantra, zaka so nej prvin prajli, še vodne, pa te bi ga še leko poglednili. Vsakši den je goučo z menov po telefoni, vsigdar mi je pravo, kokauši skrb mej, vej dja domau pridem pa mo je polago, pa ti se tő skrb mej. On

Ram, v sterom živijo Anuška sami

je tau napameti nej emo, ka bi on na tau mislo, ka on zdaj mrdjé. Tak so mi te kokauši ostale, nika mi je lisica odnesla pa zdaj samo pet mam, dapa te tő tazapravimo. Dja v zimi, gda snejg baude, nemo mogla vanej odti pa je polagati. Tau je najvejša baja, ka tejtj ne morem, leko, če bi se dala operirati, dapa vejš, kak je tau, že sedemdesetštiri lejta stara sem. Etak pomalek sem ta, pa ka bau tau bau.«

- *Malo daleč kraj ste, dapa ovak je tau edno najlepšo mesto v Števanovci.*

»Lejpo mesto je, samo pomalek od tec že nika nede vido, vse nutra zaraste, zato ka niške vö ne sejka pa ne puca. Prvin sem odtéc vidla pošitjo pa cerkvin tören tő, samo te je še vse spucano bilau. Vejš, kelko smo delali pa se mantrali, vse smo z rokami delali, te je še nej bilau mašinov kak zdaj, pa itak smo vse obredli.«

- *Lejpe rauže mate.*

»Zdaj so nej taše lejpe, kak so lani bile, zato ka te je vse on na skrbi emo. Dja že tau vse tak ne ladam, štiri male mačke mam, zato ka že velki so bili, gda ji je naprej pripe-lala, pa ka mo zdaj te delala.. Zdaj že morajo ostati, prvin je mauž vsigdar tazlūčo, gda so še mali bili, zdaj je pa v klejti mam, tam se špilajo. Gda do vekši v zimi, mo je v štali mejla, tam tak samo drva mam, aj mi nej trbej vö odti. Sejnca že tak samo vtjöpar dé,

»Vidiš, tista stolica je ranč tak na nikoj prišla kak müva, dja sem sama ostala pa stolica že tő samo na edno nogači stoji. Gda je tisti velki veter bejo, te go je gora obrno pa go vküperstrau.«

- *Vi ste se tøj naraudili pa v cejlom življenji ste v tau rami živeli, nej?*

»Tøj sem se naraudila pa zvün dve leti, gda smo v arandi bili, v cejlom življenji sem tøj živela. Da sva se oženila z možaum, te sta brat pa sestra še doma bila, dapa sledkar, gda sta odišla z daumi, te sva müva z možaum nazaj domau prišla. Brata pa sestro sva vöplačala, dočas sva mogla, sva delala. Tri krave smo meli pa vsigdar lejpe buj-cetje smo zabadali. Vejš, ka v noči mi dostakrat namisli pride, kak smo tau vse leko ladali pa delali, vej pa do stau križov smo samo žetva meli, pa tau sva vse müva z možaum dola-sprajla. Tau kaulak rama je vse našo bilau, cejlak dola do dolej, gde zdaj tejtj djalensček raste. Zdaj tau eden Slovenčar ma, zato ka sestra tisti falat doladala zavolo velke porcije (velikih davkov), da so odškodnine bile, te so tihinci sé prišli pa vse so dolaspoküpli. Zdaj je že pomalek tak, ka tū pa tam ostane eden-eden Slovenec, zato ka te prazne rame so že Peštarge vse dolapoküpli.«

- *Tau ste prajli, ka preveč dosta ste delali. Če tak nazaj mislite, vredno je bilau?*

»Nej, če bi tau vejšla, te bi vse prvin tak njala, vej pa zaman si se samo mantrau, nika si nej mogo vküpersklasti. Če bi še gnauk leko znauva začnila, te bi v Varaš üšla delat, z grüntom pa s kravami bi se sploj nej spravala. Te je pa človek tak mislo, če petnajset hektarov grünta mam, moramo delati, zato ka ovak ka povej lüstvo. Zdaj pa te tau maš, brezi nyugdija (pokojnine) sem ostala, samo telko mam, ka za možaum malo dobim.

Karči Holec

- *Tista drevja je gröjška, gde sem dja vas gnauk z možaum tam na stolici sliko?*

Prejk Müre sem prihajo ... - 1.

GDA SO NAŠI STARCI SVOJ NAUVI DOM NAJŠLI

V prvoj polovici toga leta ste leko v naši novinaj s kedna v keden šteli pripovejst slovenskoga naroda. Ne smejmo pa pozabiti, ka so v preminauči gezero lejtaj naši starci, vogrski Slovenci, v drugom rosagi, pod drugimi gospodari živeli. Kak je njina paut od prvi lesen iž kraj Müre do vihérov 20. stoletja pelala, leko zvejte z naše nauve serije. Pojte z nami na paut!

Arheologi (régészek) so v našom Porabji eške nikdar nej kopali, vej pa do leta 1989 se je tū ranč špancerati nej bilau dopuščeno. Pravijo pa, ka so med Mürov ino Rabov že od negda živeli lidgé. V sausednjom Prekmurji so po drugoj svetovnoj bojni najšli dosta vse, na priliko male »vesnice« s kufernoga cajta (rézkor), v Čöpinci ino Būdinci na Goričkom pa med drugimi kamene

peči, stüdenca ino graubišča. Najbole pa posaude svedočijo tau, ka so v krajini med Mürov ino Rabov že tistoga ipa živeli Slavi.

Stara domovina Slovanov je bila nindrik v gnešnoj Ukrajini, Belorusiji ino Poljskoj. Na konci 4. stoletja so se začnili pakivati v druge tale Srejdnje Evrope, v gnešno Avstrijo so prišli kauli leta 550. Za en malo so vküper z Avarami

potokov, tak na priliko med Mürov pa Murskov Sobotov, gde je bila zemla ali z ilojce ali pa bole rodovitna. Prausne »agrarne vesnice« so gratale na sploj mali bregaj, v nji so živeli od 6. do 9. stoletja. Stari Slovani so pauvali na zemlej pa krmili maro. Gauščo so vōzažigali pa tak dobivali nauve njive, ka pa je šlau samo sploj pomalek. Doma so držali kra-ve, kokauši, birke, svinjé, depa

meli so pisa- uve tō. Djagri so bili, lovili so djelene, divdje svinjé ino srne. Geli so ribe tō, vej so pa živeli pri Müri pa pri vekši potokaj.

Svoje zemlanke so napravili iz leseni dremlov, kauli šteri so pleli vejke pa je pokrivali s slamov. V takši mali ižaj so živeli, dr-

žali gesti pa delali tō. Zemlanke so bilé večféle forme, naj-več pa ovalne, štera je tipična za najstarejše Slave v našom tali Evrope. Znautra svojoga »lesenoga šatora« so kūrili odjen tō. Vekši tau té prausni iž je na nikoj prišo, gda so kisnej prejk nji orali.

Tistoga ipa je slavsko lüstvo živelo pod Avari, šteri so bili sodacke na konjaj. Do veuki sprememb je prišlo, gda so germanski Franki na nikoj djal i avarski rosag, pa tak prejk vzeli Slovane v svoj imperij. Dosta slavskoga pa nemškoga lüstva se je na zapovejdanje zemliški gospaudov začnili pakivati v Panonijo, štera je bila vničena ino prazna. Blatenski kostel (gnes Zalavár) je pod slavskima knezoma (hercegek) Pribino ino Kocljom grato pravi center slovanske Panonije.

V 9. stoletji je gnešnje Prekmurje cerkveno slišalo pod nadpüšpekijo v Salzburgi, štera je dobila cejlo krajino sōverno od reke Drave. Tak so tistoga ipa bili panonski Slavi eške vküper s starci drugi gnešnji Slovencov na zemlej više Drave, vküper so meli püšpeka za Karantanijo ino Spaudnjo Panonijo.

Tau začeto cerkveno delo sta dale pelala svetiva brata Ciril

Prekmurji, pa tau, ka so svojim sinauvom davali tau ime. Gda so v 10. stoletji v tau krajino prišli Madžari, so »vužigali Bože cerkve ino na nikoj dejvali vse zidine tak, ka v cejloj Panoniji, našoj najvejšoj krajini, nega več ranč edne cerkve nej« - pišejo bavarski püšpecke. Gnes pa že vejmo, ka so Madžari krščanjsko vōro v Panoniji nej vcejlak na nikoj djali.

Vtakši lesenislamnati ižaj (»zemlankaj«) so živeli naši stari starci

Bazilika svetoga Adrijana v Blatogradi je dala ime prekmuriskim vesnicam

topače. Krajina med Mürov ino Rabov je v rimski cajtaj slišala k provinci »Illiricum inferior« ali kisnej »Pannonia«, gde je lüstvo pomalek prejk djemalo rimske navade. Nej daleč od našoga Porabja so najšli rimska žarna (urnás) graubišča v Čöpinci, Dolenci pa Boreči. Na Goričkom so vōskopali ostaline z deset vesnic s tistoga cajta.

V lejtaj med 2000 ino 2002 so slovenski arheologi kopali na njivaj niže Murske Sobote tō, gda so redili avtocesto, pa najšli ostaline od stari Slavov (Slovanov). Tau so bile zvekšoga »zemlanke«, male iže z enim talom pod zemlaup, gor so pa prišli, ka so je napravili že v drugoj polovici 6. stoletja. Arheologi so eške najšli

prejkvzeli Panonijo tō, tistoga ipa so oprvin prišli v gnešno Prekmurje. Za dvejstau lejt smo najšli Slave vse od Balt-skoga maurdja do južnoga Balkana.

Slovani so nej prišli vseposedik na čistak prazno zemlaup, čednjaki pa za zdaj tak znajo, ka je bila krajina med Mürov pa Rabov tistoga ipa vōspraznjena. Prva so eške bile rimske »vesnice« kauli gnešnje Murske Sobote ino Lendave, depa té so v 4. stoletji na nikoj prišle. Ništerni brodiyo, ka je starejšo lüstvo živelo na gorički bregaj ranč tak, v Mačkovci so najšli na priliko graubišče s paverskimi škermi iz 6. stoletja.

Slavi so si vōodebrali zvekšoga ravnice blüzi veuki rek pa

ino Metod, gda sta prišla h knezi Koclji. Vküpn i slavski gezik ino apostolska krv sta jima dosta pomagala pri gordržanji krščanjske vōre - na zemlej med Mürov ino Rabov ranč tak. Ta krajina je tistoga ipa slišala direjktno pod Blatenski kostel.

V tisti cajtaj je v gnešnjom Prekmurji nej bilau dosta vesnic. Kisnej so Madžari od Slavov prejk vzeli tri takša imena (Zumbota, Lendava ino Venčeslav-folua), štera majo takzvani »nosnik« ali nausni glas v sebi. Tau pa svedoči, ka so tam živeli Slovani že v 10. stoletji, gda so té stare slavske glase eške nūcali.

Panonski Slovani so med Mürov pa Rabov ranč tak čestili svetoga Adrijana, patronuša cerkve v Blatenskom kosteli. Tau svedočita imeni vesnic Adrijanci ino Odranci v

Istina je, ka so bile tistoga ipa skoro vse cerkve iz lesa. »Tak so vōvidle kak srmačke veške paverske kuče« - leko nindrik preštémo. Zidali pa so vekše pa lepše ranč tak. Prva cerkev v Murski Soboti je bila postavljena eške v cajti salzburškega gospostva. Gda so Madžare pri Augsburgi leta 955 dojbili, so se potegnili nazaj, Salzburg pa je nazajdaubo mauč nad nekdešnjimi panonskimi cerkvami.

Gnešnje Prekmurje je nej gratalo včasik en tau vogrske cerkvene pa civilne organizacije pod prvim kralom svetim Štefanom, liki samo kisnej pod svetim Ladislavom I. Kak se je začnili gezerolejtno gospostvo Madžarov nad vogrskimi Slovenci, pa leko preštete v naši prišešnji novinaj.

-dm-

Gornja Radgona

AGRA, NAJVEČJI KMETIJSKI SEJEM V SREDNJI EVROPI

Čeprav tudi v poslovnem svetu pogosto pretiravajo, reči za Agro v Gornji Radgoni, da je največji kmetijski sejem v Srednji Evropi, ni pretiravanje, am-

je bil na Agri, ki jo je odprl predsednik Slovenije Borut Pahor, tudi Porabski dan, za vse Slovence iz sosednjih držav pa srečanje organizacije Agrosломak,

pogovori, je zadovoljen tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dejan Židan, ki je dejal, da v Sloveniji že potekajo priprave na razvoj kmetijstva do leta 2020. Slovenija se je začela skupaj z nevladnimi organizacijami aktivno pripravljati na naslednjo evropsko finančno perspektivo, ko bo, po napovedih, na voljo manj denarja za kmetijstvo. Minister je izrazil prepričanje, da evropsko kmetijstvo na to zaradi podnebnih sprememb, na katere nima vpliva, ne bo pristalo. Kot

milijard dolarjev. Zdaj izvažajo Slovenija na Kitajsko vino, mlečne izdelke, nekaj ribjih konzerv in še kaj, za tamkajšnje razmere malo več kot nič, kar pa ne pomeni, da bo tako ostalo. Zelo pohvalna mnenja, ki ne morejo biti ocenjena zgolj kot vpljudnost, je kitajski kmetijski minister izrekel tako v nagovoru ob otvoritvi Agre in

veliko število najrazličnejših in najsodobnejših najmanjših in največjih kmetijskih strojev za velike ravninske površine, za hribovite kmetije in delo v gozdovih.

Letos je tudi petletnica Agrosломak, v katerega je vse od začetka vključena razvojna agencija Slovenska krajina, ki jo vodi Andreja Kovač. Ob oblet-

Takoj po otvoritvi Agre: ministra za kmetijstvo Kitajske in Slovenije Han Changfu in Dejan Židan, predsednik Slovenije Borut Pahor in predsednik uprave Pomurskega sejma Janez Erjavec. Na otvoritev so prišli številni kmetijski ministri in drugi visoki gostje, predvsem veleposlaniki iz številnih evropskih držav

pak dejstvo in pomenljiv dogodek v Sloveniji, z žarčenjem v mednarodni prostor, letos v največjo državo - v Kitajsko. Kot se je slikovito izrazil predsednik uprave Pomurskega sejma Janez Erjavec, so morali pripra-

ki peto leto povezuje kmete in kmetijske organizacije iz Avstrije, Italije, Hrvaške in razvojno agencijo Slovenska krajina iz Madžarske.

Predsednik Borut Pahor je ob otvoritvi poudaril, da je trajnost-

drugod po Evropi se tudi slovensko kmetijstvo spopada s posledicami klimatskih sprememb in s škodo, ki jo povzročajo zmrzal, suša in tudi občasne poplave, je opozoril Cveto Zupančič, predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije.

Zakaj je izbrala Slovenija za Agro prav partnerico Kitajsko, pravzaprav ni presenečenje, kajti trg te države daje neslutene možnosti za sodelovanje. Kar je bila tudi tema ministrske konference, 12. foruma kmetijsko-trgovinskega in gospodarskega sodelovanja med Kitajsko ter državami Srednje in Vzhodne Evrope. Kitajski kmetijski minister Han Changfu je na konferenci posebej poudaril potrebo po zagotavljanju varne hrane. Zato je tako za Agro kot za celotno slovensko kmetijstvo in živilskopredelovalno industrijo to srečanje izrednega pomena in hkrati priložnost. Kitajska je močna kmetijska država, ki svoje tradicionalne pridelke izvažajo in je sočasno velika uvoznica hrane. Zavrtelo se vam bo v glavi, če v forinte preračunate podatek, da je letni kitajski uvoz hrane okoli 130

Kako dober je naš kruh vsakdanji...

ponovil v posebni izjavi na novinarski konferenci. Po obiskih in pogovorih na različnih koncih države je še polaskal, da je Slovenija skriti vrt v Evropi ali

nici je izšla vsebinsko pestra brošura, ki jo bomo predstavili v eni naslednjih številok Porabja. Agri beleži tudi odličen obisk, saj zadnja leta privablja prek

Na Agri niso pokazali samo največjih in najmodernejših strojev, zlasti traktorjev, ampak nekdanje delo na kmetih, obdelavo lanu in konoplje

viti tako obsežno 55. Agro, ker je tokrat partnerica Kitajska, največja država na svetu (lani je to bila Madžarska). Kitajska je pripravila tudi privlačen kulturni program, med gosti iz te velike azijske države pa so bili tudi novinarji.

Organizatorji niso prezrli tudi manjših razstavljalcev in z njimi povezanih dogodkov. Tako

ni razvoj edina alternativa za ohranjanje narave in naravnih danosti, ki jih ima Slovenija, in nam jih mnogi zavidajo, kar je bil letošnji motto sejma. To naj bi dokazovalo, da smo Slovenci do svojega okolja ves čas trajnostno naravnani. (Ali res? Pustimo za kdaj drugič). S sejmom, tako z njegovim razstavnim delom kot številnimi posvetovanji in

Na prostoru, namenjenem slovenskemu ministrstvu za kmetijstvo, se je predstavila tudi razvojna agencija Slovenska krajina. Njeno stojnico sta obiskala minister za gospodarstvo Zdravko Počivavšek in kmetijski minister Dejan Židan

evropski bonsaj. Na Agro 2017 je prišlo iz 38 držav kar 1.820 razstavljalcev, ki so imeli za predstavitev na voljo 53 tisoč kvadratnih metrov površin. Večje površine so bile namenjene tudi vzorčnim nasadom in razstavam krav, konj in drobnice. Predstavljenih je bilo

120 tisoč domačih in tujih obiskovalcev ne samo iz sosednjih, marveč tudi iz bolj oddaljenih držav. Dogodek, na katerega je Slovenija upravičeno ponosna, majhna obmejna Gornja Radgona pa še bolj.

Tekst in fotografije: Ernest Ružič

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 8. SEPTEMBRA
DO 14. SEPTEMBRA

PETEK, 08.09.2017, I. spored TVS

6.05 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 12.00 Druga violina, drugačnost med nami, dokumentarna oddaja, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Majski izlet, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, poletje 2017: Zdravje, 18.10 Pujsa Pepa: Prosti dan gospodične Zajec, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Ptuj 2017: 1. del, glasbena oddaja TV Maribor, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Pogrešam te, angleški film, 0.30 Profil, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info-kanal

PETEK, 08.09.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.25 Slovenski vodni krog: Pišnica, dokumentarna nanizanka, 9.05 Bleščica, oddaja o modi, 9.45 Na obisku: Glasbena skupina Etnoploč, 10.25 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 11.05 Halo TV, 12.15 Dobro jutro, 14.40 Dober dan, 15.40 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.20 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.05 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 19.00 Otroški program: Op! 20.05 Državnik, francoski film, 21.35 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 22.50 Polnočni klub, 0.05 Glasbeni spoti, 1.10 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

SOBOTA, 09.09.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.40 Najbolj nenavadne hiše na svetu, angleška dokumentarna oddaja, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.15 Ambienti, 15.05 Skrivnosti mest: Sankt Peterburg, britanska dokumentarna serija, 16.00 DNK - Družina Na Kavču: družina Buh, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Moj vrt ima načrt, dokumentarna oddaja, 17.50 Taksi, kviz z Jožetom, 18.05 Z vrta na mizo, 18.35 Ozare, 18.40 Kalimero: Metuljev učinek, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 City Games - Igre mest 2017, 21.25 Pogrešani dekleti, britanska nadaljevanka, 22.30 Poročila, Šport, Vreme, 23.00 Velika hiša, brazilski film, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.20 Info-kanal

SOBOTA, 09.09.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.15 Dober dan, 10.20 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 11.20 Na lepše, 12.00 10 domačih, 12.45 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.55 Kajak-kanu - svetovni pokal: slalom na divjih vodah, 15.45 Pozabljeni Slovenci: Friedriger&Czeike, dokumentarni film, 16.50 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.00 Nič ni sveto, ameriški film, 19.20 V svojem ritmu: Elektronska glasba, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 19.45 Infodrom, poletje 2017: Zdravje, 20.05 Zločin se izplača, ameriški film, 21.45 Zvezdana: Rak na duši, 22.35 Koncert skupine Manouche, Stisn Se K men, 0.15 Glasbeni spoti, 1.20 Kajak-kanu - svetovni pokal: slalom na divjih vodah, 2.55 Zabavni kanal, 5.50 Glasbeni spoti

NEDELJA, 10.09.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji: Načrtovana zmešnjava, risanka, 10.10 Nabriti detektivi: Geolov, nemška otroška nanizanka, 10.40 Prislunimo tišini, izobraževalna oddaja, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Ptuj 2017: 1. del, glasbena oddaja TV Maribor, 15.00 Slovenska polka in valček 2016 - Alpski kvintet, 15.15 Pasje življenje, ameriški film, 15.50 Prijeten dan, ameriški film, 16.10 Brezdelni razred, ameriški film, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Lahko noč, ljubezen moja - film o Simoni Weiss, 18.40 Dinotačke: Skozi kar smo gledali, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Modna hiša Velvet (III.): Biti ali ne biti, španska nadaljevanka, 21.20 Intervju, 22.10 Poročila, Šport, Vreme, 22.35 Odstiranje pogleda z Mirjano Borčič, dokumentarni film, 23.30 Big band Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana, 23.55 Dnevnik Slovencev v Italiji,

0.20 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.15 Info-kanal

NEDELJA, 10.09.2017, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip, 7.15 Glasbena matineja, 9.15 Kulturni vrhovi: Crngrob, dokumentarna oddaja, 10.05 Moj vrt ima načrt, dokumentarna oddaja, 10.50 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 11.50 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.55 Kajak-kanu - svetovni pokal: slalom na divjih vodah, 15.40 Odsev zmage, dokumentarni film o Iztoku Čopu, 16.35 Pozabljeni Slovenci: Lili Novy, dokumentarna oddaja, 17.05 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 17.55 Zvezdana: Spremeni svoje misli, spremeni svet! 18.40 City folk - Obrazi mest: Ljubljana, dokumentarna oddaja, 19.05 Z glasbo in s plesom, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Skrivnosti mest: Sankt Peterburg, britanska dokumentarna serija, 20.55 Nesmrtni, filmi o športnih velikanih, 21.25 Popravljen krivica (III.), ameriška nadaljevanka, 22.20 Anno Domini, ameriška nadaljevanka, 23.10 Kajak-kanu - svetovni pokal: slalom na divjih vodah, 0.45 Glasbeni spoti, 1.50 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 11.09.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Z vrta na mizo, 10.40 10 domačih, 11.25 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.55 NaGlas! 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Nedeljske jedi iz litoželeznega lonca, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Sveto in svet: Na poti k dialoški človečnosti, 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Fircbologi: O mravljišču, frizbijih in gospodu predsedniku, mozaična oddaja za otroke, 15.55 Z glasbo in s plesom, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 V svojem ritmu: Narodno-zabavna glasba, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.55 Novice, 18.00 Govoreči Tom in prijatelji: Človek na luni 2, risanka, 18.10 Vila Mila: Krivica, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Referendum 2017, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Opus: Muzikal na Slovenskem, 23.30 Glasbeni večer, 0.25 Profil, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info-kanal

PONEDELJEK, 11.09.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Slovenski vodni krog: Ižica, dokumentarna nanizanka, 8.40 Tihotapci identitete, dokumentarni film, 9.45 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 10.45 Halo TV, 11.50 Dobro jutro, 14.25 Ljudje in zemlja, 15.20 Polnočni klub: Poklon Vilku Ovseniku, 16.35 Nesmrtni, filmi o športnih velikanih, 17.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Studio kriškraš: Bruuuuum brrrum, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 19.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 20.00 Derren Brown: Strah in vera, 20.50 Kjer bom doma (IV.), avstralska nadaljevanka, 21.50 Goljufija (II.), danska nadaljevanka, 22.50 Sanje o prihodnosti: Spolnost prihodnosti, francoska dokumentarna serija, 23.50 Glasbeni spoti, 1.00 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

TOREK, 12.09.2017, I. spored TVS

5.45 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Moji, tvoji, najini, družinska nadaljevanka, 11.45 Obzorja duha: Župnijski pastoralni svet, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Zvitki in cmočki, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Dva vodika, en kisik, dokumentarni film, 14.40 Kino Fokus, 15.00 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.40 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Kulturni vrhovi: Uršlja gora, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Z menoj po mestu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Poldi: Dan, ko je sonce začelo utripati, risanka, 18.10 Niko: V vsakem vremenu, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Broadchurch (III.), britanska nadaljevanka, 20.55 Turisti, domov! Neznosno oblegani evropski biseri, nemška dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Pričevalci: Anica in Alojz Markič, dokumentarna oddaja, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Vreme, 1.20 Info-kanal

TOREK, 12.09.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Slovenski vodni krog: Oplotnica, dokumentarna nanizanka, 8.40 Village Folk - Ljudje podeželja: Ribič iz Camoglia, dokumentarna serija, 8.50 Gozdna dediščina Franje Pahernika, dokumentarna oddaja, 9.55 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 11.00

Halo TV, 12.05 Dobro jutro, 14.25 Dober dan, 15.10 City Games - Igre mest 2017, 16.45 Čarokuhinja pri atu: Kras, 17.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Iz popotne torbe: Druženje z živalmi, poučna oddaja za otroke, 19.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 20.00 Človeški laboratorij: Obujanje spominov, britanska dokumentarna serija, 20.55 Prava ideja, 21.2 Kjer bom doma (IV.), avstralska nadaljevanka, 22.30 Vera (VI.): Temačna pot, britanska miniserija, 0.00 Glasbeni spoti, 1.00 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 13.09.2017, I. spored TVS

5.45 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Opus: Muzikal na Slovenskem, 12.2 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju: Renata Salecl, 14.35 Duhovni utrip, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.45 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Na poti: z Markom Prezljem, dokumentarna serija, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Zadruga Bike Lab, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Čarli in Lola: Moje malo mesto, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Danny Collins, ameriški film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Panoptikum, 23.55 Na poti: z Markom Prezljem, dokumentarna serija, 0.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Info-kanal

SREDA, 13.09.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.50 Slovenski vodni krog: Koprski zaliv, dokumentarna nanizanka, 9.30 10 domačih, 10.20 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 12.10 Dobro jutro, 14.30 Dober dan, 15.30 Lahko noč, ljubezen moja - film o Simoni Weiss, 17.00 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Mulčki: Predvolilni boj, risanka, 19.00 Fircbologi: O mravljišču, frizbijih in gospodu predsedniku, mozaična oddaja za otroke, 19.30 Nagelj, japonska nadaljevanka, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 65 let Beneških fantov: Preuoske so stazice - Od ljudske do narodno-zabavne glasbe, 20.55 Moj klasični hit: Ivo Boscarol, 21.00 B. Smetana, Vltava (Simfonični orkester RTVS), 21.15 Kjer bom doma (IV.), avstralska nadaljevanka, 22.15 Moj boj, nevarna knjiga, nemška dokumentarna oddaja, 23.15 Vikend paket, kratki igrani film, 23.55 Glasbeni spoti, 1.00 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 14.09.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Na poti: z Markom Prezljem, dokumentarna serija, 12.25 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Gorski potoki in zelena dolina, japonska nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Srečevanja, dokumentarni film, 14.30 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Pod drobnogledom - Nagyító alatt, oddaja TV Lendava, 15.45 Prava ideja, 16.20 Večni študent, dokumentarni feljton, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Od Soče do Sočija - Gal Jakič, dokumentarna oddaja, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek - zgodbe priseljencev: Badolato - prvi dom za begunce v Kalabriji, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.05 Zu: Zu pleše, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Češko stoletje: 1918 - Veliko rušenje, češka nadaljevanka, 0.50 Od Soče do Sočija - Gal Jakič, dokumentarna oddaja, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

ČETRTEK, 14.09.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Slovenski vodni krog: Tolminka, dokumentarna nanizanka, 8.40 Na lepše, 9.20 Kino Fokus, 9.45 Bela sužnja, kolumbijska nadaljevanka, 10.45 Slovenski magazin, 11.10 Halo TV, 12.20 Dobro jutro, 15.25 Kulturni vrhovi: Uršlja gora, dokumentarna oddaja, 16.10 Moj vrt ima načrt, dokumentarna oddaja, 17.00 Hišica v preri (IV.): Zavržena, ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Ribiči Pepe: Prijazno prestrašeni po velenjsko, mozaična oddaja za otroke, 19.20 Nagelj, japonska nadaljevanka, 20.00 Ikar - sen o letenju, nemška dokumentarna oddaja, 20.55 Kjer bom doma (IV.), avstralska nadaljevanka, 21.50 Trinajst, britanska nadaljevanka, 22.55 Slovenska jazz scena, 23.35 Glasbeni spoti, 0.40 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

Sončni zahod v Piranskem zalivu

Ta fotografija je bila narejena prav na tistem območju v Piranskem zalivu, ki je osnova za diskusijo o morski meji med Slovenijo in Hrvaško. Morda bodo tudi žarki sončnega zahoda pomagali k rešitvi tega problema.

Attila Fácán

Na monoštrskem proščenju koncert rock ansambla WestAlfa

Kulturno društvo »Pannon kapu« je s pisanim programom vabilo domačine in tudi turiste ob državnem prazniku, 20. avgustu, ki je obenem tudi praznik tukajšnje župnije. Skupaj so se zabavali mali, mladi in starejši, prisluhnili so pevcu slovaškega rodu, ki je zaslovel na enem od programov komercialne televizije, v katerem nastopajo nadarjeni mladi. Otroci so se veselili interaktivnega kulturnega programa, moški pa izbiranja lepote kraljice območja ob tromeji. Program so zaključili z živim koncertom gornjeseniškega rock ansambla WestAlfa.

L.R. Horváth

Posodobitev športnih objektov v Slovenski vesi

S pomočjo sredstev, ki so jih dobili na natečaju TAO, so posodobili športne objekte v Slovenski vesi.

Kot so načrtovali v natečaju, so posodobili razsvetljavo na nogometnem igrišču za treninge, je povedal predsednik NK Slovenska ves Gabor Bartakovič. Začela je delovati tudi namakalna naprava na osred-

njem igrišču, nabavili so tudi drese in druge potrebne športne rekvizite.

L.R. Horváth

Pregled dreves

Mesto Monošter načrtuje od leta 2016 obnovitvena dela svojih zelenih površin s pomočjo računalniškega sistema. Namen je, da bi drevesa v mestu čim dalj časa živela, nam je povedal glavni mestni vrtnar Gergő Gyökös. Prav zaradi tega so pred kratkim pregledali vsa drevesa, da bi ugotovili njihovo zdravstveno stanje.

Na sliki inženir gozdarstva Gábor Ócsvári namešča senzorje na drevo.

L.R. Horváth

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

porabje.hu